Hotel DÉLÉP '79

1. Összkomfort egy százasért

Az osztályvezető teljes gőzre kapcsolva tartja a kiselőadást a szájtátva hallgató közönségnek — nekem —, olyan hevülettel, mintha akadémiai székfoglaló lenne, mondjuk „A munkásszálló, mint szociális vívmány reprezentatív analízise a munkaerő-gazdálkodás tükrében" címmel. Kapkodom a fejem, a röpködő adatok értésének igényétől hajtva, s már tudom, tizenkilenc éves a szálló kisebb fele, tizenöt a nagyobbik, 855 munkásnak van benne hely; tavaly 98 százalék volt a „kihasználtság" (ez díszére válna egy szállodának is), itt pedig ötszáz DÉLÉP-dolgozó lakik, a többi a huszonnégy alvállalkozó cégtől jött hosszabb-rövidebb időre, s még azt is, milyen sokba kerül a „munkaerő megfelelő körülmények között való elhelyezése". Tavaly 9 millió 700 ezret költöttek rá, fél éve már fúrják, faragják, hogy az 1977-es ÉVM-rendelet normáinak megfelelően II. kategóriás szálloda lehessen. Hideg-meleg víz minden szobában, „összkomfort egy százasért". Egészen pontosan; egy munkás egy hónapra 105 forintot fizet a bentlakásért...

*

Bólogatok egyetértően, elismerően, közbe-közbecseng emlékezetemben, amit máshol hallottam: a munkahelytől távol lakókat 50—60 kilométeres távolságra is naponta hozzák-viszik, s ők most ezernyolcszázan vannak. A munkásszállításra pedig 32 millió forintot költöttek. Közel 40 millió tehát a munkaerő megtartására — autóbusszal, munkásszállóval — vagy ahogy az egyik lakó mondta, a „Hotel DÉLÉP"-pel. Szorgosan jegyzek, bólogatásomtól már lassan menetet vág nyakamon az inggallér, mikor hirtelen megakad a szemem az ajtón.

Különös. A zár környékén nincs repedés, nem lötyög a kilincs, nincs beillesztett farostlemez a kifűrészelt ajtószárnyon.

Beírás a portásnaplóban: „az 521-es szobát fel kellett törni, mert ... lakó elvitte a kulcsot." Másutt: „a 115-ös szobát fel kellett törni..." Ezeknek a portásnaplóban nyomuk van, soknak csak a karbantartók munkalapján. Járjuk az emeleteket a csoportvezetővel — tucatszám mutatja a betört, néhol szilánkokra hasadt szélű ajtókat. Lent maradt a kulcs? Elaludt a szobatárs a zárt ajtó mögött? Durr bele! Harmadszorra biztosan nyílik.

— Ki csinálta?

— Tényleg, ki? Nincs ilyenkor gazdája. Mi fölírjuk, az asztalos meg javítja.

Látja az osztályvezető, elkalandozott a tekintetem. Megáll, várja a kérdést.

— Mennyibe kerül a vállalatnak, hogy van, aki nem becsüli a szállót?

— A beszakított ajtók, kivert ablakok, eltört, leszerelt, ellopott vízcsapok... szóval a tudatos rongálás évente ötvenezer forintra rúg.

*

Az osztályvezető szépít.

— Ne higgye, hogy ez valami melós sajátosság. Beszélgettem szállodás kollégákkal, ők mesélték. A (jónevű szegedi szállodában a tudományos konferencia résztvevői laktak, s az egyik professzor szobájából eltűnt a telefon. A szobaasszony mondta, „a professzor úr táskájában van". Erre beépítették a készülék árát a számlába, a prof pedig szó nélkül kifizette. Hiába, ott diszkrétebben mennek a dolgok!

— Hány fegyelemsértőt büntettek meg tavaly?

— Hetet. Mind kitiltottuk. Az ilyenek rontják a szálló hírnevét...

Vonat, bóbiskolók a fülke sarkában. Felráznak: igazoltatás. Adom az igazolványom.

— Hol lakik Szegeden?

— Kossuth Lajos sugárút 72/B...

— A munkásszálló?

A másik igazoltató visszalép. Végigmér, fanyar mosolyra rándul a szája. Nem értem. Belemélyedek az újságba, olvasom a rendőrségi híreket. Meglopta munkatársát X. Y. (Szeged, Kossuth Lajos sugárút 72/B), a többi már nem is érdekel, csak ami a zárójelben van. (Remélem, azóta X. Y. is „zárójeles".)

Az újságban évente többször szerepel a saját ideiglenes lakcímem. Nyolcszázunk lakcíme. Rajtunk a bélyeg. Elég! Keresni kéne már egy jó példát. Egy pozitív hőst, mondom, s belebotlok. Nehéz sorsról árulkodó, gyötört arca vonzza tekintetemet, fülem tágra nyitva, tollam száguldásra kész. — Gyere pozitív hős, mondd ide a Paxomba, meg a szívembe-lelkembe a szép történetedet, én meg majd leteszem az olvasó asztalára: no lám, jók az emberek... Vagy milyenek?

Igriczi Zsigmond

(Folytatjuk.)

Erőművek együttműködése

Hatékony együttműködés alakult ki hazánk első, az inotai November 7. erőmű részeként működő nagy teljesítményű csúcserőműve és a krasznodari észak-kaukázusi erőmű között. A szakemberek cserelátogatása immár rendszeres, és ennek során együtt elemzik olcsóbb tüzelőanyagok felhasználási lehetőségeit is.

Orosz nyelvi verseny

A szegedi Ifjúsági Házban és a Radnóti Miklós Gimnáziumban megrendezett orosz nyelvi *országos középiskolai tanulmányi verseny* szegedi döntőjében az általános tantervű csoportok tanulói között *Padlás Zsuzsanna*, a Ságvári Endre Gimnázium növendéke végzett az első helyen. Tanára: *Pénzes Józsefné*. A második *Tóth Zsuzsanna* lett, aki ugyancsak a Ságvári gimnázium tanulója. Tanára: *Békei Lászlóné*. A harmadik helyre *Sziklahegyi Éva*, a Tömörkény István Gimnázium diákja került, tanára: *Nádas László*.

A tagozatos csoportok versenyét *Palotás Aranka*, a Radnóti Miklós Gimnázium tanulója nyerte. Tanára: *Kőhegyi Erzsébet*. A második helyet szintén a Radnóti növendéke, *Belájszki Náda* szerezte meg. Tanára: *Ágoston Károly*. A verseny harmadik helyezettje *Borbély Ildikó*, a Ságvári gimnázium növendéke, tanára: *Gábris Ida*.

Az áprilisi országos döntőbe az első helyezettek kerültek.

Emlékezés Czibula Antalra

A szegedi munkásmozgalom karakteres egyénisége, *dr. Czibula Antal* emléke előtt hajt ma fejet az utókor, születésének századik évfordulóján. A régiek még ismerték, hiszen *jó négy évtizeden keresztül dolgozott itt a munkásmozgalomban*. Már a századfordulókor aktív politikus volt, s a fiatal ügyvéd a tudományos szocializmussal, s annak propagandájával is foglalkozott. 1905-től tagja volt a Szociáldemokrata Pártnak, 1908-ban *„Marx-asztaltársaságot"* szervezett Szegeden, részt vett a munkás dalárda megszervezésében, baráti *kapcsolata volt Juhász Gyulával*. A fronton is szolgált, s az 1918. évi polgári demokratikus forradalom után, hazatérve bontakozott ki igazán politikai pályája. A tavasz a polgármesteri székben találta 1919-ben, a proletárforradalom győzelme után pedig *Udvardi János* és *Wallisch Kálmán mellett a városi direktórium tagja lett.*

Elvhűségét bizonyítja, hogy a francia megszállás után, amikor a direktóriumnak el kellett hagynia a várost, *tovább* dolgozott, s csak a véletlen mentette meg az ellenforradalom véres bosszújától. Öt és fél évre ítélték, melyből két és felet tartották fogva. Hivatását nem folytathatta, megfosztották doktori címétől is. A kényszerű éveket leginkább írással, előadásokkal töltötte. Csak tíz év múltán folytathatott újra ügyvédi gyakorlatot, mert „nem tanult a múltból" és *továbbra is részt vett a munkásmozgalomban*. A *„szegények ügyvédjeként"* tartották számon.

Czibula Antal kiterjedt közírói és szépirodalmi munkásságáról is ismert. Nagy visszhangot váltott ki 1927-ben megjelent várospolitikai munkája, *„A gazdag város szegénysége"*. Írt regényt *Pillich Kálmánról*, s verseskönyvet is kiadott *„Töviskoszorús fejek"* címmel.

Egész élete, munkássága *Szegedhez kötötte* Czibula Antalt. Sokat foglalkozott a város jövőjével, mint gondolkodó is, mint közéleti ember is. Teljesen természetes, hogy a felszabadulás után, ha már idős fejjel is, *kezdettől* részt vett a politikában, a közéletben. A Szociáldemokrata Párt városi szervezete elnöki tisztébe emelte a puritán munkásmozgalmi harcost, aki a közigazgatás újjászervezésében szerzett érdemeket. Kezdetben a népjóléti ügyosztály helyettes vezetője volt, majd a menekültügyi hivatal vezetését kapta feladatul. A Szegedi Ügyvédi Kamara is elnökévé választotta, s megkapta a tiszteletbeli főügyész címet.

Politikai pályafutása nem volt töretlen, 1948-ban pártjával is összekülönbözött. Ekkor már hatvankilencedik évében járt, és lassanként inkább szemlélője, mint alakítója lett a népi demokráciáért folytatott küzdelemnek.

Születésének 100. évfordulóján olyan munkásmozgalmi harcosra emlékezünk, aki *egész életében hűséggel, tehetséggel és hittel szolgálta* a *társadalmi haladást.*

Új film

Rafferty és a lányok

Színes, magyarul beszélő amerikai film. Írta: John Kaye. Fényképezte: Ralph Woolsey. Zene: Artie Butler. Rendezte: Dick Richards. Főbb szereplők: Alan Arkin, Sally Kellermann, McKenzie Phillips.

Megjelenik az ördög és így szól: „Én mondom, valami baj van az olyan emberrel, aki nem szeret jókat enni, nagyokat inni, mulatozni és kerüli a szép nők társaságát. Az ilyen ember vagy beteg, vagy titokban gyűlöli embertársait." Az ítélet kissé sommás, jóllehet maga *Bulgakov* írta le a tagadás szellemének fenti megnyilatkozását *A Mester és Margaritában*. A Gonosz most újból megjelenik és fülünkbe súgja — amennyire a country-zenétől hallani lehet—, csábos jelszavát ebben a filmben: vesszen a konformizmus!

Az a szerfelett sajátságosan értelmezett szabadság, amellyel Rafferty és víziószerű autójába fölvett két hobó-leányzó haverja él, *Jack Kerouac* Úton című „USA-pikareszkjét" idézi. Apró csibészségek, morális gátlásoktól mentes, valahogyan mégis aranyos, kamaszos-nekiszabadultan bájos „balhék" Las Vegasban és tovább, az Egyesült Államok városaiban, bárokban, játéktermekben és benzinkutaknál. Rafferty vigyorgó mottója lehetne: „A csajom *ott áll*, én meg *ittam*." Iszik is becsülettel, a whiskys üvegek számolatlanul, és mondani sem kell, polgárilag abszolút lehetetlen helyeken repülnek ki az autónak csak jóindulattal nevezhető járgányból, amelybe ki- és be Rafferty csak az ablakon át közlekedik, így egyszerűbb. Közben átmeneti „csaja", Mac ott áll valóban, mondjuk a benzinkútnál, elcsavarva a zsenge kútkezelő fejét, figyelmét elterelendő, éljen a konvenciótlan ingyentankolás! Közben a másik útitárs, Frisbee málészájú ifjú slapót (hiába, ragad ránk a terminológia!) szállodába csábít, kissé kifosztja, majd meglép, hogy megvehesse a cowboykalapot Raffertynek. Aki foglalkozását tekintve bamba hölgyeket oktat autót vezetni (lám, Amerikában ennyi whiskyvel is lehet), s a lányok kedvéért képes ezer kilométerekre elbócorogni, bölcs módon számolva a ténnyel, hogy időközben állásából úgyis kirúgták. S aki végül az árvaházba visszatoloncolt Frisbee apjának adja ki magát, hogy magával vihesse, további időtlen csavargásokra.

Irigyelni lehet ezt a Raffertyt. Nem szeretni viszont lehetetlen. Gátlástalan bohém, felelőtlen „bolygó amerikai?" Lehet, hogy csak egyszerűen aranyos pasas. Talán ő az ördög. Ha az, ebben a szellemes-kellemes, igazán szórakoztató, ráadásul igen jó dalokkal is tarkított filmben csak üdvözölhetjük. Mert — amúgy mellékesen — tegyük csak szívünkre a kezünket: kit ne fogna el néha a nosztalgia, amolyan mindent-bele hangulatban, hogy szabadon és lármásan, mulatozva költözzék el ebből az árnyékvilágból, tetemes mennyiségű alkohol és duhaj széplányok társaságában? Ilyenkor van szükség Raffertyre. Nyugodtan hívhatjuk. Biztosan segít majd.

Domonkos László

Korrózióvédelmi pályázat

A korrózió évente mintegy 12-15 milliárd forint kárt okoz a népgazdaságnak. Ennek csökkentésére — új eljárások, védőanyagok széles körű elterjesztésére — az OMFB korróziós állandó bizottsága rendszeresen, háromévenként pályázatot hirdet. Erre 1979. április 20-ig lehet jelentkezni.

Jelentkezések középiskolába

Száztizennyolcezer nyolcadikos

Ezekben a napokban már egyre több általános iskola adja postára továbbtanuló nyolcadikosainak jelentkezési lapját, középiskolának címezve. A lapok továbbításának végső határideje: március 20. Az idén az ország általános iskoláinak nappali tagozatán a tavalyinál mintegy ötezerrel több, 118 ezer nyolcadikos fejezi be tanulmányait, és túlnyomó többségük továbbtanul. A gimnáziumok a végzettek mintegy 18—20, a szakközépiskolák pedig 27—30 százalékát várják, a szakmunkásképző intézetek pedig 59 400 — a tavalyinál 7500-zal több — tanuló jelentkezésére számítanak.

Az Oktatási Minisztérium középiskolai főosztálya a pályaválasztás megkönnyítésére gimnáziumi, valamint szakközépiskolai tájékoztató könyvet adott ki, amelyeket eljuttattak az általános iskolákba. Ezeket az idén különösen nagy érdeklődéssel forgatták a pedagógusok és szülők, a gyerekek is. A gimnáziumokban ugyanis szeptembertől új tanterv szerint kezdődik meg az elsősöknek a tanítás, a szakközépiskolákban pedig tovább bővül az úgynevezett szakmunkásképzési célú osztályok köre. Az ide jelentkezők négy év múltán az érettségivel egyidejűleg szakmunkás-oklevelet is kapnak. A tájékoztatók a továbbtanulás feltételeit is közlik.

A középiskolai továbbtanulásra változatlanul azok a nyolcadik osztályt eredményesen elvégző tanulók jelentkezhetnek, akik szeptember 1-ig nem töltik be 17. életévüket. A szakmunkásképzőbe azok a fiatalok jelentkezhetnek, akik 18. életévüket ebben a naptári évben még nem töltik be. A szakközépiskolába és a szakmunkásképzőbe jelentkezőknek az előírt egészségügyi követelményeknek is meg kell felelniük.

A tanulók a továbbtanulási lapjukon változatlanul két iskolát jelölhetnek meg, függetlenül azok típusától. A szakközépiskolákban és a gimnáziumokban túljelentkezés esetén a tanulókat beszélgetésre hívhatják be, a művészeti szakközépiskolákban pedig felvételi vizsga van. Ugyancsak felvételi vizsga alapján döntenek a gimnáziumok matematika II.—programozó, a speciális idegen nyelvi, valamint a ének-zene szakosított tantervű osztályaiba jelentkezőknél. Ha a tanuló két szakközépiskolát jelöl meg az első helyen feltüntetett középiskola igazgatója április 12-ig ad választ, elutasítás esetén pedig a lap azonnal továbbítja a második helyen megjelölt iskolába. A gimnáziumok szakosított tantervű osztályaiba és a szakközépiskolákba április 25-ig fejeződik be a felvételi munka, a gimnáziumokban, a gépíró és gyorsíró iskolákban pedig május 15. a határidő.

Hagymaolaj — 100 ezer dollárért

Bővült a szatymazi feldolgozó részleg

Ma már a szárított hagymánál is keresettebb külföldön a fűszernövényből készült olaj. Ennek egyik magyarázata, hogy kis helyen tárolható, könnyen szállítható, ugyanakkor koncentráltan tartalmazza az íz- és aromaanyagokat. A másik ok pedig az, hogy Hollandiában abbahagyták a gyártását, mivel az ottani, magról termesztett vöröshagyma gyengébb beltartalmi értékű a makóinál, s így feldolgozása illóolajnak kevésbé gazdaságos.

A világpiaci igényekhez alkalmazkodva, a lehetőséget kihasználva a Csongrád megyei ZÖLDÉRT Vállalat bővítette a szatymazi telepén levő feldolgozó részleget. A meglevő, egyenként négy köbméteres vízgőzdesztilláló üst mellett másik kettőt helyeztek üzembe. Így most már naponta folyamatos műszakban kétszáz mázsa nyersanyagot tudnak feldolgozni. A vízgőzdesztillációs olaj-előállítás egyszerű technológiát igényel, mindössze gőzkazán, üstök, hűtő és olajelválasztó tartályok kellenek hozzá. A ZÖLDÉRT telepeiről olyan kisméretű, úgynevezett egyéb minőségű terméseket szállítanak Szatymazra, amelyek közvetlen fogyasztásra, vagy konzervipari célra kevésbé alkalmasak.

Általában egy vagon apró hagymából egy kiló olajat készítenek, és adnak át a MEDIMPEX Gyógyszerkülkereskedelmi Vállalatnak exportértékesítésre. Eddig már — az őszi idény óta — több mint száz kilót állítottak elő, amelynek értéke körülbelül 100 ezer dollár. Külföldön gyógyszeripari alapanyagként és az étermekben — felhígítva — ételízesítőként használják. Várhatóan még mintegy 70 ezer dollár értékű vöröshagymaolajat állítanak elő a szatymazi „miniüzemben".

Tűzvédelmi szaktanácsadó-szolgálat

A Gépipari Tudományos Egyesület szegedi szervezetének tűzvédelmi szakbizottsága megszervezte a tűzvédelmi szaktanácsadói szolgálatot, amely mától kezdődően folyamatosan, hetenként egy alkalommal, minden csütörtökön 15—17 óra között a Technika Házában az érdeklődők rendelkezésére áll.

A szaktanácsadói szolgálat segítséget nyújt a bérházások előkészítésével, tervezésével, s a különböző termelési technológiák kidolgozásával foglalkozó szakembereknek a tűzvédelmi rendelkezések és szabványelőírások értelmezéséhez, illetve a legalkalmasabb műszaki megoldások kiválasztásához.

A GTE szervezte új szolgálat díjtalan.